

6. Конституція України від 28.06.1996 р. URL: [https:// zakon.rada.gov.ua/laws/254к/96-вр](https://zakon.rada.gov.ua/laws/254к/96-вр) (дата звернення: 18.10.2020).

7. Про основні засади державної аграрної політики на період до 2015 року: Закон України від 18.10.2005 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/2982-15> (дата звернення: 18.10.2020).

8. Синявський А. А. Доктрина “drittwirkung effect” та її застосування у Європейському суді з прав людини. ResearchGate : вебсайт. URL: https://www.researchgate.net/publication/343236599_The_doctrine_of_Drittwirkung_Effect_and_its_operationalization_in_European_Court_of_Human_Rights (дата звернення: 18.10.2020).

9. Статут Kernel від 9 червня 2017 р. URL: https://www.kernel.ua/wp-content/uploads/2018/04/Articles_of_Association_Kernel-09.06.2017.pdf (дата звернення: 18.10.2020).

10. Справа «Фатеєва проти Росії»: рішення ЄСПЛ від 9 червня 2005 року. URL: https://bellona.ru/assets/sites/4/2015/06/fil_Fadeeva_vs_Russia1.pdf (дата звернення: 18.10.2020).

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Савельєва О.М.

*Пахолок А. М.,
аспірант кафедри аграрного, земельно-
го та екологічного права ім. академіка
В.З. Янчука, Національний університет
біоресурсів і природокористування Украї-
ни*

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОПОДАТКУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В АГРАРНІЙ СФЕРІ

Інноваційний розвиток аграрної сфери є одним із найважливіших напрямків державної аграрної політики та правового регулювання економіки України. Основним нормативно-правовим актом, який закріплює правові засади здійснення інноваційної діяльності є Закон України «Про інноваційну діяльність» від 4 липня 2002 року № 40-IV. Відповідно до ст. 3 зазначеного Закону України одним із основних принципів державної інноваційної політики є

здійснення сприятливої податкової політики у сфері інноваційної діяльності. У чому полягає режим сприятливої податкової політики у сфері інноваційної діяльності в законі не розкривається. До 2005 року особливості в оподаткуванні інноваційної діяльності, які стосувались всіх галузей економіки в тому числі і аграрної сфери, були визначені в ч. 3 ст. 16 та ст. 21-22 Закону. Загалом вони полягали у застосуванні до суб'єктів інноваційної діяльності пільгового оподаткування, яке передбачало зменшення ставки оподаткування за окремими видами податків (податку на додану вартість, податку на прибуток, земельного податку), прискорену амортизацію основних фондів і встановлення щорічної двадцятивідсоткової норми прискореної амортизації основних фондів групи 3, звільнення від сплати ввізного мита та податку на додану вартість сировини, устаткування, обладнання, комплектуючих та інших товарів (крім підакцизних товарів), які не виробляються в Україні або виробляються, але не відповідають вимогам проекту, при ввезенні в Україну протягом строку чинності свідоцтва про державну реєстрацію інноваційного проекту. Законом № 2505-IV від 25.03.2005 року «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2005 рік» та деяких інших законодавчих актів України» зазначені статті було виключено, а питання пільгового оподаткування наразі регламентуються нормами Податкового кодексу України (надалі – ПК України), аналіз якого свідчить про відсутність норм, які мають прямий вплив на інноваційний розвиток аграрного бізнесу в Україні.

Аналіз сучасного податкового та аграрного законодавства дозволяє стверджувати, що переважно застосовуються заходи податкового стимулювання розвитку аграрної галузі в цілому, які мають непрямий вплив на розвиток інновацій в аграрній сфері. Серед них можна виділити наступні: «податкові канікули», прискорена амортизація основних засобів, спеціальний режим оподаткування, звільнення від сплати ввізного мита.

В чинному законодавстві термін «податкові канікули» відсутній, проте він є загальноприйнятим у спеціальній літературі та розуміється як встановлений законом термін, впродовж якого певні групи підприємств звільняються від сплати окремих видів податків або податків загалом [1], таке звільнення може бути пов'язане

як безпосередньо з провадженням інноваційної діяльності, так і стосуватись всіх виробників сільськогосподарської продукції. Зокрема, відповідно до ст. 21 Закону України «Про пріоритетність соціального розвитку села та агропромислового комплексу в народному господарстві» від 15 травня 1992 р. доходи від освоєння науково-технічних нововведень в агропромисловому виробництві протягом 5 років не оподатковуються. Але відсутність цієї норми у ПК України свідчить про її лише декларативний характер.

Відповідно до ст. 283 ПК України не підлягають оподаткуванню земельним податком земельні ділянки державних сортопробувальних станцій і сортодільниць, які використовуються для випробування сортів сільськогосподарських культур (п. 283.1.3.); земельні ділянки сільськогосподарських підприємств усіх форм власності та фермерських (селянських) господарств, зайняті молодими садами, ягідниками та виноградниками до вступу їх у пору плодоношення, а також гібридними насадженнями, генофондовими колекціями та розсадниками багаторічних плодових насаджень (п. 283.1.5.).

Відповідно до Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо підтримки платників податків на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникнення і поширення коронавірусної хвороби (COVID-19)», виробників сільськогосподарської продукції звільнено від податку на землю та від орендної плати земель сільськогосподарського призначення державної власності на два місяці через коронавірус.

Законом України від 16.01.2020 року №466 «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві» доповнено ПК України п.431 підр.4 розд. XX, яким передбачено, що платники податку на прибуток підприємств мають право застосувати прискорену амортизацію щодо основних засобів четвертої групи (машини та обладнання) та п'ятої групи використовувати мінімально допустимий строк амортизації, який дорівнює два роки; третьої групи (передавальні пристрої) та дев'ятої групи використовувати мінімально допустимий строк амортизації, який дорівнює п'ять років. Також прискорена

амортизація розглядається як інструмент лізингових операцій, що є одним з шляхів відновлення розвитку агропромислового комплексу країни (ст. 18 Закону України «Про фінансовий лізинг» від 16 грудня 1997 року № 723/97-ВР).

Щодо запровадження спеціального режиму оподаткування, варто згадати, про фіксований сільськогосподарський податок, який був спеціальним режимом оподаткування підприємств аграрного бізнесу з 1999 по 2014 роки, та був виключений після прийняття Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи» № 71-VIII від 28.12.2014 та замінений таким спеціальним податковим режимом, як застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності – єдиним податком 4-ї групи.

Крім того, підприємствам, які здійснювали діяльність в аграрній сфері до 2016 року, відповідали встановленим критеріям та перебували на загальній системі оподаткування обліку та звітності було надано право використовувати спеціальний режим оподаткування ПДВ, відповідно до якого всі суми нарахованого ПДВ сільськогосподарські підприємства не сплачували до бюджету, а залишали у себе для розвитку власної діяльності. В 2016 році цей режим було дещо змінено та діяли перехідні норми, а з 01 січня 2017 року сільськогосподарські підприємства-платники ПДВ перейшли на загальну систему нарахування і сплати цього податку, зі сплатою усіх сум зобов'язань до Державного бюджету України, що в свою чергу негативно було сприйнято аграрним бізнесом, в зв'язку із додатковим податковим навантаженням.

Отже, суб'єкти господарювання - сільськогосподарські товаровиробники наразі можуть здійснювати господарську діяльність та обирати загальну систему оподаткування обліку та звітності або ж спрощену систему оподаткування у вигляді єдиного податку четвертої групи. Перехід на спрощену систему оподаткування не пов'язаний зі здійсненням інноваційної діяльності у сільському господарстві.

Спеціальний режим оподаткування технологічних парків передбачено Законом України від 16.07.1999 р. № 991-XIV «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків», проте він не був включений до переліку спеціальних податкових

режимів ПК України (Розділ XIV), що суперечить усім прийнятим на державному рівні програмним документам, в яких декларувався підтримка розвитку науково-технічної та інноваційної сфер [2, с. 216].

Звільнення від сплати ввізного мита як один із заходів податкового стимулювання інноваційної діяльності в аграрній сфері полягає у тому, що суб'єкти господарювання, які реалізують інвестиційні проекти у пріоритетних галузях економіки, схвалені відповідно до Закону України «Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць», при ввезенні у митному режимі імпорту на митну територію України устаткування (обладнання) та комплектуючих виробів до нього, звільняються від оподаткування ввізним митом у порядку, визначеному підпунктом 10 пункту 4 розділу XXI «Прикінцеві та перехідні положення» Митного кодексу України. До пріоритетних галузей економіки відповідно до Розпорядження Кабінету міністрів України «Про затвердження переліку пріоритетних галузей економіки» від 14 серпня 2013 р. № 843-р належить агропромисловий комплекс за напрямками - виробництво, зберігання харчових продуктів, у тому числі дитячого харчування, а також виробництво біопалива, з орієнтацією на імпортозаміщення.

Отже, на сучасному етапі в податковому законодавстві застосовуються переважно непрямі заходи податкового стимулювання інноваційної діяльності у аграрній сфері. Водночас, аналіз питань оподаткування аграрного бізнесу свідчить про те, що наразі відсутнє комплексне та ефективне державне регулювання оподаткування аграрного бізнесу. Податкові пільги, які безпосередньо стосуються розвитку інновацій в сільському господарстві, передбачені в спеціальному галузевому законодавстві (аграрному, господарському), що виключає можливість їх застосування на практиці до внесення відповідних змін до ПК України. Така ситуація призводить до того, що вітчизняні виробники сільськогосподарської продукції, які за своїм природним потенціалом могли б зайняти провідне місце на зовнішніх ринках сільськогосподарської продукції, наразі нездатні впроваджувати інновації в аграрний бізнес через відсутність дієвих механізмів економічного стимулювання. З метою оптимізації оподаткування агробізнесу необхідно

запровадити та забезпечити стабільність і прозорість податкового законодавства та наявність об'єктивних пільг та преференцій для інноваційного розвитку аграрної сфери економіки.

Список використаних джерел:

1. Податкові канікули: які податки дозволено не платити. URL: https://jurliga.ligazakon.net/ua/news/194307_podatkov-kankuli-yak-podatki-dozvoleno-ne-platiti (дата звернення: 14.11.2020).

2. Федчук С. І. Спеціальний режим оподаткування технопарків в Україні як складова стимулювання прямих іноземних інвестицій у контексті викликів та загроз, спричинених поширенням коронавірусу COVID-19. Протидія мінімізації сплати податків: світовий досвід та практика України. Ірпінь: НДІ фіскальної політики, 2020. С. 214–218.

*Науковий керівник: доктор юридичних наук,
професор Єрмоленко В.М.*

*Пономаренко А. О.,
студентка 4 курсу, 5 групи, факультету
адвокатури Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого*

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЦІНОУТВОРЕННЯ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКУ ПРОДУКЦІЮ

У зв'язку з переходом України до ринкової економіки значний вплив на ефективність діяльності сільськогосподарських підприємств здійснює грамотне встановлення цін на сільськогосподарську продукцію, що буде враховувати особливості виробництва в даній галузі, зокрема, сезонність, високу залежність від погодних і кліматичних умов, а також пов'язаність з біологічними об'єктами і, тим самим, стимулюватиме виробництво продукції в період між сезонами її збирання та рівномірну реалізацію протягом року.